

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr.Václava Novotného a soudkyň JUDr. Ludmily Valentové a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce **A. M.**, zast. advokátem JUDr. Milanem Hulíkem, Bolzanova 1, Praha 1, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 22. 10. 2003, č. j. 24 Az 1015/2003 – 18,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se stěžovatel domáhá zrušení rozsudku Krajského soudu v Ostravě shora, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného Ministerstva vnitra ze dne 3. 2. 2003, č. j. OAM-276/VL-07-11-2003, který zamítl žádost stěžovatele o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou, podle § 16 odst. 1 písm. g/ zák. č. 325/1995 Sb., o azylu a o změně zák. č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů. Dále bylo rozhodnuto, že se neuděluje azyl ani podle § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu a že na cizince se nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Správní orgán vyšel ze žádosti stěžovatele o udělení azylu v ČR ze dne 23. 1. 2003 a z pohovoru, který s ním byl veden dne 26. 1. téhož roku. Zjistil, že stěžovatel nebyl nikdy členem žádné politické

strany, nebylo proti němu vedeno trestní stíhání a Ukrajinu opustil v červnu 2001, a to kvůli vyhrožování bývalého policisty, majitele automobilu, jehož prodej měl zprostředkovat. V důsledku toho se rozvedl s manželkou, aby ochránil rodinu a odcestoval do ČR. Bojí se pronásledování ze strany mafie, která je ve spojení s policií. Specifikoval příčiny odchodu z Ukrajiny jako nedostatek pracovních míst, nedodržování zákonů, nemožnost zakoupit si byt z peněz, které vydělá, a problém, který mu nastal v souvislosti s jeho působením na trhu, kde prodával náhradní díly k automobilům. Tuto situaci upřesnil tak, že byl v roce 1998 požádán bývalým policistou a příslušníkem sil OMON, aby rozprodal jeho automobil na součástky. Poté, co auto rozebral, byla mu garáž vykradena. Pokud jde o vyhrožování, byli na stěžovatele posláni spolupracovníci onoho bývalého policisty, kteří jej hledali doma v jeho nepřítomnosti, legitimovali se služebním průkazem ministerstva vnitra. Také jej odvezli za město do lesa, kde mu verbálně vyhrožovali. Na trhu již nemohl pracovat, neboť mu majitel ukradeného auta zabavil všechno zboží, i to, které patřilo jiným lidem. Aby vydělal peníze, odjel také do Polska, aby mohl závazek uhradit, avšak poškozený požadoval další peníze a úroky z prodlení. Na státní orgány se o pomoc neobrátil, protože usoudil, že je to zbytečné. Ve stejně tíživé finanční situaci žijí ve vlasti i ostatní lidé. V ČR žil na základě pracovního povolení do září 2002 a pak již nelegálně. Správní orgán z výčtů důvodů pro udělení azylu vyjmenovaných v § 12 zákona o azylu shledal, že skutečnosti stěžovatelem uváděné jsou ekonomické povahy a ani vyhrožování soukromými osobami a snaha o legalizaci pobytu nelze důvodům pro udělení azylu podřadit. Při posouzení, zda je důvod obávat se ze strany stěžovatele návratu na Ukrajinu uvedl, že ukrajinské bezpečnostní orgány projevovaly v minulosti opakovaně zájem o jména žadatelů o azyl v ČR, a to za blíže neurčeným účelem. Někteří z odmítnutých žadatelů pak byli po návratu na Ukrajiny ze strany ukrajinských orgánů podrobeni administrativní šikaně, vyšetřováni a následně i souzeni a trestání. Jejich vyšetřování však nelze jednoznačně spojit s žádostí o poskytnutí azylu, jejich politickou činností a občanskou angažovaností, v mnoha případech je aktivita silových složek vůči těmto osobám vyvolána jejich pochybnými ekonomickými aktivitami a navazování vazeb s objektivně rizikovými skupinami obyvatel, případně i příslušností k nim. Nebyl ani do data 31. 1. 2002 přijat zákon, který by kriminalizoval vstup do azylového řízení. Byl také podepsán prezidentem republiky zákon rušící trest smrti na Ukrajině. Správním orgánům není známo, že by Ukrajina žádala o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon stanový trest smrti.

Soud I. stupně pak bez nařízeného jednání žalobu zamítnul, když vyšel z obsahu správního spisu, v němž je také uvedeno, že se na Ukrajinu nechce vrátit, neboť je tam bída, vládne zkorumpovaná mafie, rozkrádají státní majetek. On sám však žádné problémy se státními orgány ve vlasti neměl. Soud I. stupně pak shledal rozhodnutí správního orgánu v souladu se zákonem a žalobu z uvedeného důvodu zamítnul.

V kasační stížnosti stěžovatel uvedl zejména, že soud se nevyrovnal s jeho argumentací a opřel ji jen o obecně konstatovanou politickou a společenskou situaci na Ukrajině. Soud ani žalovaný si neuvědomili, že právě samotná existence některých soukromých problémů a způsoby jejich řešení v neprávním státe může dosáhnout stejné intenzity chování a jednání orgánů státu či jeho úřadů jako přímé pronásledování osoby z důvodu jejího uplatňování či dovolání se politických práv a svobod, nebo vyvolání stejného či podobného strachu jako je strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, jakož i příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů.

Poukázal na to, že právě jeho zákazníkem byl bývalý policista se zřejmým kontaktem na mafie či jiné struktury vzniklé s pomocí nebo za přímé účasti bývalých příslušníků

represivních totalitních orgánů dřívějšího režimu. Poukázal na to, že taková situace je i v ČR, kde rovněž v podsvětí působí řada příslušníků represivních složek bývalého totalitního režimu. Mnohé soukromé problémy se politizují způsobem, který je již zařaditelný pod ust. § 12 zákona o azylu. Takové antidemokratické struktury existují i v nejdemokratičtější zemi světa v USA. Nebylo tedy vzato v úvahu vylíčení politického pozadí věci. Odmítá mechanické odvolání se na zprávy Ministerstva zahraničí USA či Velvyslanectví ČR v Kyjevě, které jsou jednostranné a pouhým zaměřením na politickou stránku věci. Poukázal na případ odcházejících Rómů z ČR nebo případ kpt. Ž., kterému byl udělen azyl ve Švýcarsku z důvodu potencionálního nebezpeční ohrožení jeho osoby v ČR. Uvedl, že situace na Ukrajině je o to horší, oč tíživější je dědictví komunismu v zemi, která tvořila přímou součást SSSR.

Ze správního spisu vyplynuly skutečnosti, které jsou zachyceny v rozhodnutí žalovaného, zejména důvody pro udělení azylu a v obsahu protokolu o pohovoru k žádosti o udělení azylu. Stěžovatel byl seznámen se zprávami Ministerstva zahraničí USA o situaci v oblasti dodržování lidských práv na Ukrajině v letech 1999 až 2000, resp. o svobodě, vyznání na Ukrajině. Také informace Ministerstva vnitra Velké Británie z dubna roku 2000 a řada informací Ministerstva zahraničních věcí ČR z let 2000-2002 byla k dispozici.

Stěžovatel požádal o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě v mezích uplatněných důvodů ve smyslu § 103 zák. č. 150/2002 Sb. soudní řád správní (s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Podle § 16 odst. 1 písm. g/, zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnost svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Dle § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Z výše citovaných ustanovení zákona lze dovodit, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 cit. zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve lhůtě třiceti dnů od zahájení správního řízení, vydá rozhodnutí dle ustanovení § 12 s dalšími akcesorickými výroky.

Jak vyplynulo ze správního spisu, správní orgán v řízení rovněž zkoumal, zda v případě stěžovatele nebyly dány důvody pro udělení humanitárního azylu a dospěl k závěru, že tomu tak není. Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Udělení azylu je na volné úvaze příslušného správního orgánu a rozhodnutí o něm přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu. Správní orgán

řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci.

Z rozsudku krajského soudu napadeného kasační stížností je zřejmé, že se soud zabýval námitkami stěžovatele uplatněnými v žalobě, přičemž byl při posuzování zákonnosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku a při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Nejvyšší správní soud neshledal námitky stěžovatele spočívající v nezákonnosti a nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení za důvodné.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení, spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

Skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li ve spisech podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru.

Takové vady řízení však nebyly shledány. Ze správního spisu je zcela zřejmé, že správní orgán provedl v řízení úplné dokazování i z jakých důkazních prostředků při svém rozhodování vycházel. Ty pak byly řádně zhodnoceny a provedené dokazování vyústilo v řádně zjištěný skutkový stav, z něhož správní orgán při svém rozhodování o tom, zda jsou zde důvody pro udělení azylu dle § 12, § 13 odst. 1 a odst. 2 a § 14 vycházel. Ze spisového materiálu bylo rovněž zjištěno, že stěžovatel nebyl nikterak krácen na svém právu seznámit se s podklady pro rozhodnutí, vyjádřit se k nim a navrhnout jejich doplnění.V rámci protokolu ze dne 26. 1. 2003 byla dána zpráva o situaci dodržování lidských práv na Ukrajině za roky 1999 až 2000.

V daném případě tak nelze přisvědčit námitkám stěžovatele. Psychický nátlak či vyhrožování ze strany soukromých osob vůči jeho osobě, byť subjektivně může být pociťováno jako nebezpečná situace, nezakládá žádný důvod pro úvahy o přiznání azylu podle § 12 zákona. Nelze v této konkrétní situaci ani spatřovat důvod, který by vyvolával pochybnosti o vyhodnocení situace žalovaným ve smyslu § 14 zákona o azylu, totiž že azyl z humanitárních důvodů neudělil. Soud I. stupně správně vyhodnotil okolnosti, které stěžovatele provázely, jako takové, jež neodůvodňují udělení azylu podle zákona o azylu Pronásledování ve smyslu zákona předpokládá aktivní podíl státních složek, což v daném případě zcela chybí. Stěžovatel nenabídl žádné důkazy, které by bylo lze podrobit dalšímu důkaznímu řízení v rámci jednání před soudem a Nejvyšší správní soud nevidí pochybení, jestliže soud I. stupně vyšel ze skutkového stavu, jak byl zjištěn správním orgánem, nebyl

žalovaným rozporován a byl pro učinění závěru o zákonnosti rozhodnutí žalovaného zcela dostačující. Stěžovatel s rozhodnutím věci bez nařízeného jednání souhlasil.

Stěžovatel hovoří o kumulaci a transformaci soukromých výhružek s jejich politickým charakterem ve specifickém prostředí Ukrajiny. Také se řadí k určité sociální skupině, která má strach z pronásledování. O takovou situaci zde nepochybně nejde. Nedůvěru občana ve státní instituce, že jsou schopny jej ochránit proti kriminálním živlům, nelze přiřadit k důvodům pro udělení azylu jak je má na mysli § 12 zákona o azylu. Pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny ve smyslu § 13 pak objektivně nebyly splněny podmínky. Velmi podrobně se žalovaný zabýval otázkou překážky vycestování podle § 91 zákona. V daném případě skutku jde o řešení tíživé osobní situace, do které se stěžovatel v rámci svého podnikání dostal, když je vydírán zločinci a kdy není z jeho pohledu účelné se obracet s pomocí na státní orgány. Tyto okolnosti ať jsou interpretovány stěžovatelem jakkoliv, nezakládají důvod pro úvahy o udělení azylu podle zákona.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k tomu, že Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 56 odst. 2 za použití ustanovení § 120 s. ř. s. rozhodl o kasační stížnosti přednostně, nerozhodoval již o podaném návrhu stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému, který byl v řízení úspěšný, náklady řízení nevznikly, resp. je neúčtoval. Proto soud rozhodl, že žalovanému se náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 29. 3. 2004

JUDr. Václav Novotný
předseda senátu